

Collegial-Tidende

for

Danmark og Norge.

Med kongelige afkætnaadigst Privilegium.

No. 50. Den 14de December 1805.

Trykt i Kjøbenhavn hos Directeur Johan Frederik Schult.

Undertegnede ere Redactører, Forlæggere og Udgivere af
denne Tidende:

Christian Knudsen. Peter Johan Monrad.
Statsraader og Deputerede i det danske Cancellie.

Offentlig Foranstaltning.

Under 15de s. M. er fra Overretten paa Gottorf udsædet en Foranstaltning til at fremme den i Collegialtidenden No. 43, Side 681 d. A. anmeldte Schlesvig-holsteenske Lands-Tidende, hvorved det, med Henviisning til en hosføiet Bekjendtgjørelse herom, befales samtlige Øvrigheder o. s. v. i Hertugdømmet Schlesvig, at alle saadanne Efterretninger, der maatte have en almindelig Interesse, og som Regnskaber for offentlige Indretningers Bestyrelse eller som efterlignelsesværdige Exempler, i Overeenstemmelse med denne Tidendes Aand, være fækkede til offentligen at bekjendtgjøres, skulde fra 1ste Januar

1806

1806 meddeles det kongelige tyske Cancellie, for at dette Blad, ved muligste Fuldstændighed, desto sikkrere kan opnaae det tilsigtede Niemed.

Lovgivninger.

Under 2 f. M. er, igjennem det tyske Cancellie, udstedet et Patent, angaaende gamle Gaardmænds eller Enfers Sønners Befrielse for Landmilitairtjeneste, for Hertugdømmene Schlesvig og Holsteen, Hertskebet Pinneberg og Grevskabet Ranzau. Dets Indhold er, at det har behaget Hs. Majestæt under 1 f. M. allernædigst at resolve, at den, ved 16 §. af Landmilitair- og Remonte-Anordningen af 1ste August 1800 og Patent af 23 Marts 1802, den 60 aarige Gaardmand eller den Gaarden benyttende Enke tilstaaede, betingede Befrielse af deres eneste Søn eller een af deres Sønner fra Udskrivelse skal være indskrænket til det Tilfælde, at der i samme Sessionsdistrict er det fornødne Antal af tjenstdygtige Reserver, af samme Alder, tilstede.

Under 22 f. M. er, igjennem det tyske Cancellie, udstedet et Patent angaaende protocollerede Fordringers Angivelse, for Hertugdømmene Schlesvig og Holsteen, Hertskebet Pinneberg, Grevskabet Ranzau og Staden Altona. Dets Indhold er, at Hs. Majestæt, til større Sikkerhed for protocollerede Fordringers Ret, har sun-

det

det for godt, allernaadigst at foranstalte Gølaende. 1) En protocolleret Fordring er Creditor, ved offentlige Proclamaer, ligesom og ved Lovbydelse og Overdragelser (Verslassungen), ei forpligtet til at angive. 2) Derimod skal Dommeren tilsøie Professionsprotocollen en verificeret Extract af Gjelds, og Panteprotocollen, eller, naar han ei selv fører Samme, requirere den fra Protocolsføreren; og saa skal Summen af de Poster, som deraf oplyses, indføres i Professionsprotocollen. 3) Den forskriftsmæssige Betaling for en saadan Extract afholdes af den, som har foranstaltet Proclamaet. 4) Naar Massens Utilstrækkelighed gjør en Justification angaaende de protocollerede Fordringers tilbagestaaende Renter nødvendig, skulle Creditorerne, som disse ere forkrævne til, paa deres Bekostning, af Dommeren, ved særskilte ordentlige Citationer, opfordres til, inden en vis bestemt Termin at angive deres Fordringer.

Ved Reskripter, af 29 Novbr. d. A., til Amtmanden over Holbeks Amt og Stiftamtmanden over Aarhus-Stift, er det fastsat, at Interessenterne i Færgeløbet imellem Callundborg og Aarhus for det første indtil ultimo Mai næste Aar maae nyde den Betaling for Oversarten imellem Callundborg og Aarhus, som ved Reskriptet af 6 Novbr. 1801, allernaadigst blev dem tilstaaet i fire Aar, og at de maae nyde denne For-

høielse

høielse for Fremtiden og indtil videre, dog blot under det Vilkaar, at Færgesmaakkerne stedse befindes i forsvarlig Stand, til hvilken Ende hvert Føraar paa Interessenternes Bekostning af Øvrigheden skal foranstaltes ved redelige og sagkyndige Mænd en nøiagtig Uundersøgelse og Besigtigelse over samtlige Færgesartøier.

Blandede Efterretninger.

Ved det kongelige Landhuusholdnings-Selskabs offentlige Møde den 11 d. M., blev, efter foretaget Forslags-Præsident-Valg, blandt andet følgende Sager foretagne.

Et af Hr. Professor Wegtrup gjort Forslag om at udsætte Præmier for dem som anstillede comparative Forsøg med aarsgammel og nyavlet, fremmed og indenlandsk Rug, i forskjellig Jordart ic., blev, forsynet med begge Agerdyrknings-Commissionernes Betænkning, atter foretaget. Efter adskillige Deliberationer besluttede Selskabet, at, førend hiint Forslag blev udført, skulde, ved offentlig Bekjendtgjørelse, Danmarks og Norges Landsøconomer opfordres til at meddele Selskabet Underretning om de Erfaringer, som de allerede maatte have i denne Sag. Hr. Professor Wegtrup communicerede Selskabet nogle Breve fra adskillige Landmand, samme Materie vedkommende.

Hr. Oberst Falkenskiold fremlagde en Beretning

om

om de Erfaringer, som han havde havt i Henseende til
 Tangs forskjellige Anvendelse, nemlig som Brændsel,
 Gjødnings-Middel og som Material til Hegn. Selska-
 bet besluttede, at Extract af denne Beretning skulde ind-
 føres i Almanakken.

Anden Aggerdyrknings-Commission fremlagde For-
 mularen til en Priisopgave, hvorved Præmier udsæt-
 tes for dem, som 4 Mile uden for Kjøbenhavn avle en
 betydelig Mængde Kartofler og afsætte dem i Handelen.

Hr. Professor Navert meddeelte Forslag til en
 Sammensætning af 4 Tommers Planker til Dieler for
 Bygninger af stor Dybde, hvormed fulgte en Model.

I det kongelige medicinske Selskabs Møde, den
 5te d. M., forelæste Hr. Dr. Jacobi Annotationes
 circa morbum venereum.

Den 6te d. M. forelæste Hr. Justitsraad Schow,
 i det kongelige Videnskabernes Selskab, den anden Deel
 af sin Afhandling, hvorudi han angiver Oprindelsen til
 de græske Mythers philosophiske Allegorier og historiske
 Fortolkninger, og tilføjer nogle Bemærkninger angaaens-
 de Brugen af Grækernes ældre Mythogramer og Scho-
 liaster.

Udi samme Møde bleve den kongelige Hof-Astro-
 nom i Berlin, Hr. Professor Bode, og Hr. Directeur

Wolfe

Boltman i Copenhaven valgte til Selskabets udenlandske Medlemmer, og Hr. Confessionarius Dr. Vastholm og Hr. Jacob Wolf, Professor i Mathematiken ved Kjøbenhavns Universitet, valgte til Selskabets ordentlige indenlandske Medlemmer.

Ved kongelig Resolution af 8de Juni 1803 er det tilladt, at enhver, som ved det kjøbenhavnske Brandkorps er ansat, maa, i Tilfælde af, at han vinder Borgerkab, fritages for at indtræde under noget andet borgerligt Militair-Corps, saa længe han vedbliver at gjøre Tjeneste ved Brandkorpset. Det har derefter behaget Hs. Majestæt, under 6te d. M., allernaadigst at resolve:

”at forbemældte Resolution af 8 Juni 1803 ikkun maa komme dem af Brandkorpsets Personale til Deel, der maatte have tjent ved Korpset som Assistenten eller Straalemestere, eller være af de Haandværkere, hvilke den borgerlige Indroullerings-Commission maatte skønne at være væsentlig nødvendige for Brandkorpsets Tjeneste, i hvilket sidste Tilfælde de dog bør have tjent i det mindste 3 Aar ved Samme, forinden de skulle have Afgang til at nyde godt af forbemældte Resolutions Bestemmelse.”

(Fortsættelse af det kongelige norske Videnskabs
Selskabs nye Statuter.)

6) Ligeledes vælger Selskabet eet af dets nærværende Medlemmer til Bibliothekar, hvilken skal have alle Selskabets Bøger, Karter, Naturalier, Kunstsaager m. v. under sin Bevaring, hvorover han forfatter fuldstændige Cataloger og nøiagtige Beskrivelser, ligesom han og ordner dem paa videnskabelig Maade. Han alene maa have Nøglerne til de Bærelser, i hvilke Selskabets Lære-Apparat bevares. Disse Nøgler skulle være samlede i et Staal-Knippe, forsynet med Laas, til hvilken Secretairen har Nøglen; paa Bøilen af Knippet skal være indpræget de Ord: "Nøglen til Videnskabernes Selskabs Bibliothek." Saasnart en Bibliothekar døer eller fratræder, forsegle Vice-Præsens og Secretairen Dørene til ovennævnte Bærelser, ligesom Vice-Præsens strax requirerer Nøglerne fra Bibliothekarens Stervboe, hvilke Skifteretten eller Arvingerne uvægerligen skulle udløvere. Nøglerne forblive da i Vice-Præsens Gjemme og Dørene forseglede, indtil en ny Bibliothekar er valgt, hvilket Balg, saasnart muligt, bør foretages. Derpaa overleveres Bibliotheket samt det øvrige Apparat til den valgte Bibliothekar af Vice-Præsens og Secretairen, hvorved alt, saavidt muligt, confereres med de ved Bibliotheket værende Cataloger og øvrige Papirer, paa det at det Manglende betimeligen kan eftersøges, og, saafremt

fremt Forsømmelse befindes at have hvilet paa Bibliothekaren, Selskabet da være i Stand til at søge Erstatning hos ham eller i hans Boe. Saasnart Selskabet ved Belgjoreres Gaver seer sig istand dertil, aflægges Bibliothekaren med en passende aarlig Løn, hvorved han da forbindes til at være en Dag om Ugen paa Bibliotheket, for at udlåane og imodtage Bøger, omvise fremmede Rejsende m. v. Indtil Selskabets Kasse formaaer at udrede denne Løn, bestemmes Bibliothekarens Pligter saaledes.

- 1) Han alene maa udlevere Bøger til vederhæftige Mænd i Trondhjem, enten de ere Medlemmer af Selskabet eller ikke; ligeledes maae Modeller udlåanes af Agerdyrkings-Redskaber; men kostbare Værker med Kobber, sjeldne Naturalier samt Manuskripter, maae til ingen udleveres uden efter Selskabets Beslutning.
- 2) For alt, hvad Bibliothekaren udlåaner, modtager han Bevis af Laantageren, hvori det Laante, saavidt mulligt, skal udsortlig beskrives, paa det at Selskabet kan være vis paa at faae sit eget Exemplar igjen. I enhver Bog, som udlåanes, afstrykker han med de dertil anskaffede Typer, paa Titelbladet de Ord: "det kongelige norske Videnskabers Selskab tilhørende," og er enhver Skrifteforvalter eller Auktionarius pligtig til, hvor en Bog med disse paatrykte Ord maatte
fin-

findes, at aflevere den til Bibliothekaren, ligesom enhver, der uafvidende enten paa Auction eller underhaanden har tilhandlet sig en saadan Bog, er forbunden til at levere den tilbage mod Erstatning af Indkjøbs Prisen. Bibliothekaren holder en Journal, hvori Bøgers Ublaas og Annammelse, samt alt andet Bibliotheket vedkommende, indføres.

Han betyder hver, der laaner en Bog, at han ikke maa beholde den over 6 Uger, uden at fornye sit Beviis; forsømmer Laantageren at levere Bogen tilbage om 6 Uger, eller at fornye Beviset, paadrager han sig derved en Mulkt af 1 Rdlr. for hver Uge, hvilken Mulkt skal tilfalde Bibliotheket, og Rettens Middel, i Mangel af mindelig Betaling, efter Requisition af Bibliothekaren, være forbunden til at erlægge paa den Skyldiges Bekostning, uden Hensyn til hans Stand eller Forum. Til Skoler eller andre Lære-Instituter maae ikke, under nogen Forevending, Skrifter eller Naturalier ublaanes.

3) Bibliothekaren har ogsaa Tilsyn med Selskabets Natural-Samlinger, paafeer, at Glassene ere tilbørligt fyldte med Spiritus, Skade, som Udsi maatte anrette, i Tide forekommes, Støv og Ureenlighed afvaskes. De Bekostninger, dette maatte forårsage, betales ham af Kasseren efter Regning, forsynet med Vice-Præsides Paategning.

4) Bi-

4) Bibliothekaren h ver aarligen hos Kassereren 150 Rdlr., samt hvad enhver ny tiltrædende Medlem betaler, og anskaffer for denne Summa Bøger, Naturalier og Fossiler til Selskabet efter Overlæg med Vice-Pr ses, saavidt kan tiltrækkes, samt indgiver derover aarligt Regnskab til Commissionen for Selskabets Pengevæsen, til samme Tid som Kassereren aflægger sit Regnskab.

7) Til Kasserer, som aarligen ved Stemmevalg bestemmes, udvælges ved Aarets Udgang en i Trondhjem boesiddende Mand af Selskabets Medlemmer. Han holder Regnskab over Selskabets Ingt gt og Udgift, og indgiver derover Kvartals-Extracter til Commissionen for Selskabets Pengevæsen. Det aarlige Regnskab b r indsendes til samme Commission inden Marts Maanedes Begyndelse næste Aar.

8) Ved ethvert Aars Udgang vælger Selskabet 2de af dets nærværende Medlemmer til Revisorer, hvilke skulles n ie gjenneengaae og gjøre Antegnelser ved de indsendte, Selskabet vedkommende, Regnskaber; og skal denne Revision over hvert Regnskab separat være fuldendt indtil een Maaned fra den Dag Regnskabet modtages; hvorpaa det overleveres til Commissionen for Pengevæsenet, som derpaa deciderer inden 14 Dage.

9) Selskabets Midler bestyres af en permanent Commission, som kaldes Commissionen for Selskabets

Pen.

Pengevæsen. Denne skal bestaae af Vice-Præsides og 4 Medlemmer, blandt hvilke de 2 maae være Lovkyndige. Er Commissionen formedelst Dødsfald, eller af andre Aarsager, ikke fuldtallig, gjøres nyt Valg blandt Selskabets Medlemmer, indtil de bestemte Pladser i Commissionen ere besatte. Til denne Commission sendes alle Breve og Documenter, som vedkomme Selskabets Midler og Regnskaber; efter Commissionens Betænkning og Formening tages Beslutning, og gives Svar; Beslutningen indføres i en dertil indrettet Protocol, og det Afhandlede indberettes Selskabet i næste Møde. Det yngste Medlem af Commissionen er tillige dens Secretair; Correspondencen føres med samtlige Lemmers Underkrift. Saasnart noget til Commissionen indkommer, der fordrer dens Sammenkaldelse, tilmælder Secretairen, som skal modtage alle Papirer, det til Vice-Præsides, som da ved bemældte Secretair lader Commissionen sammenkalde. Denne Commission bestyrer og Selskabets Penge-Udlaan; men Renternes Indfordring paalægges Kassereeren. Commissionen besørger og, at de Selskabet tilhørende Pantebreve og andre, dets Midler vedkommende, Documenter, udstedes lovformeligen, og efter de Regler, som ere bestemte for andre offentlige Midlers Udlaan og Behandling. Documenterne indlægges og leveres i Archivet, og for Modtagelsen gives Commissionen Beviis af Selskabets Secretair

10) Selskabets i Trondhjem boende Medlemmer inddele sig i 4 Classer, nemlig den philosophiske, mathematiske, historiske og physikoekonomiske, under hvilken sidste ogsaa henhører alt, hvad der har Hensyn til Landindustrie, Konstflid, Agerdyrkning og Næringsveie. Det staaer ethvert Medlem frit for at vælge, til hvilken Classe han vil henhøre, ligesom og enhver Nær-
værende, der i Fremtiden vil indlemmes i Selskabet, i sit Forlangende derom, maa angive i hvilken Classe han ønsker at indtræde. Enhver af disse Classer opgiver Præliminærier, og bedømmer de under dets Fag henhørende, indleverede Afhandlinger.

11) Selskabet vælger og 3 af dets Lemmer, blandt hvilke een i det mindste maa være Lovkyndig, til at udgjøre en permanent Commission, under Navn af den delibererende Commission. Til denne indsender enhver de Forslag, som han maatte troe at sigte til Selskabets Gavn, hvilke Commissionen tager i Overveielse, og, saafremt de befindes at være nyttige og udsørlige, afsender dem med sin Betænkning til Vice-Præsides, som i næste Samling forelægger Selskabet dem igjennem Secretairen. Finder derimod Commissionen, at de indsendte Forslag ikke ere antagelige, sendes de tilbage til Forsfatteren tilsigemed Commissionens Grunde, paa hvilke den ikke troede at burde anbefale dem til Selskabet. Ønsker Forsfatteren ikke desmindre, at de skulle underkastes hele

Sels

Selskabets Bedømmelse, tilsender han Vice-Præsens Forslaget tilligemed Commissionens Betænkning, udbeder sig fristilgen Sagen Selskabet forelagt, hvilket da skeer ved næste Samling. Men intet Forslag maae gjøres Selskabet in pleno, med mindre det først har været tilsendt den delibererende Commission; denne Commission indfører Extract af alt, hvad der til den indsendes, i en dertil indrettet Protocol. Secretariatet ved Commissionen ombyttes aarligen mellem dens Medlemmer, efter rigtig Omgang. Secretairen modtager og besvarer alle til Commissionen indløbende Breve, samt sammenskalder Commissionen saa ofte, noget maatte være den tilsendt, som gjør Samlingen nødvendig.

12) De udenlandske lærde Journaler, til huls Anskaffelse Selskabets nærværende Medlemmer have forenet sig om aarligen at give 2 Rdlr., omsendes af Bibliothekaren blandt Selskabets Medlemmer efter nærmere Overeenskommelse, og, efter at have circuleret, foræres til Selskabets Bibliothek.

13) Blandt Selskabets Skrifter optages intet uden originale Afhandlinger, med mindre det skulde være Oversættelser af sjeldne Stykker af de gamle classiske Forfattere, der da tillige maae være forsynede med lærde antiquariske og philologiske Anmærkninger, eller med philosophiske Commentairer.

14) Afhandlinger, som indsendes til Selskabet, be-

teg-

tegnes med en Devise uden Forfatterens Navn, hvilket medfølger i en aparte forseglet Seddel, som udenpaa er forsynet med samme Devise. Disse modtages alle af Selskabets Vice-Præsides, som tilsender dem til Bedømmelse af den Klasse, under hvis Fag de henhøre. Bedømmelsen maa være tilendebragt inden 2 Maanedes, da Afhandlingerne igjen tilbagesendes Vice-Præsides med vedkommende Klasses Medlemmers Bedømmelse, om de fortjene at trykkes blandt Selskabets Skrifter. Er dette Tilfældet, anmælder Vice-Præsides den eller de indkomne og antagne Afhandlinger i næste Samling for Selskabet, samt aabner Seddelen og bekjendtgjør Forfatterens Navn, hvilket da tegnes paa Afhandlingen. Finder vedkommende Klasse Afhandlingen aldeles uantagelig, tilbageleveres den til Vice-Præsides, som da sender den til den, af hvilken han har modtaget den, med Seddelen uaabnet, eller, saafremt Afhandlingen skulde være med Posten tilsendt, bekjendtgjør i Erondhjems Aviser, at Forfatteren kan faae den tilbage, tilligemed sit Navn uaabnet, naar den affordres inden 3 Maanedes. Samme Fremgangsmaade skal og bruges i det Tilfælde, at Afhandlingen vel maatte findes værd at trykkes, men eet eller andet deri dog maatte ønskes omarbejdet eller næiere bestemt. Naar saa mange Afhandlinger ere samlede, at de kunne udgjøre et maadeligt Octavbind, besørger Vice-Præsides dem udgivne, enten paa Selskabets eller

eller en Andens Forlag. Ethvert nærværende eller fraværende Lem af Selskabet er forbundet til at tilforhandle sig et Exemplar inden $\frac{1}{2}$ Aar, efter at det har forladt Pressen, hvilket bekendtgjøres saavel i de trondhjemske, som i de kjøbenhavnske, offentlige Tidender. Det haabes ogsaa, at Selskabets baade nærværende og fraværende Medlemmer skænke til Selskabets Bibliothek 1 Exemplar af deres udgivne Skrifter. De Præmier, som udsættes for Priismateriers Afhandling, kunne ogsaa vindes af Selskabets Medlemmer.

(Slutningen følger.)

Befordringer og Afgang.

Under det danske Cancellie: Den 13 Decem-
ber er Personel-Kapellan H. Sidelmann confirmeret til
Sognepræst for Sneum og Tjerreborg Menigheder i
Ribe Stift; Cand. Theol. F. E. Dresler ligeledes til
Sognepræst for Thorebye Menighed i Lolland; Cand.
Theol. J. J. Meding ligeledes til Sognepræst for Mai-
bølle Menighed i Lolland; Cand. Theol. D. Müller li-
geledes til Personel-Kapellan for Eybye og Dalbye Me-
nigheder i Sjælland.

Under det tydske Cancellie: Den 6 December
er Deputeret Borger og Kjøbmand L. Pohn confirmeret
som valgt Raadmand i Tøndern.

Uu:

Under Generalitetet: Den 29 November, i det bergenhussiske Infanterie-Regiment ere avancerede, Sec. Lieut. E. P. v. Hegelund til Premier-Lieutenant, og Jændrik N. B. v. Tausan til Second-Lieutenant; Læreren i Mathematiken ved det norske Landkadet-Corps, Kapitain af Armeen, P. v. Hirsch, forundt Character som Major af Armeen; Kornet ved det aggershusiske Dragon-Regiment, J. Sparre, fra 1ste Januar næste Aar af, sat paa Bartpenge. Den 6te December, Premier-Lieutenant ved Husar-Regimentet, S. E. v. Funck, befuldmægtiget til Ritmester af Cavalleriet; Sec. Lieutenant i Marine-Regimentet, N. E. v. Høst, befuldmægtiget til Premier-Lieutenant i samme; Toldforvalter i Wilster, Kapitain E. F. L. v. Fischer, ansat som Kapitain a la suite ved det holske Landværn-Regiment; Toldforvalteren ved den norske Artillerie-Brigade, J. E. Nielsen, befuldmægtiget til virkelig Krigsraad.

Under Admiralitetet: Den 9 December er S. W. Bruun, efter Ansøgning, udslettet af Kadetrullen, hvori han var antegnet som Indskreven.

Under Rentekammeret: Den 6 December er Second-Lieutenant ved det danske Liv-Regiment til Fods, J. L. v. Hagemann, befuldmægtiget til Landmaaler.

Under Oekonomie- og Commerce-Collegiet: Den 15de November er Studiosus Chirurgiæ H. Kullmann udnævnt til Under-Chirurg ved Hospitalet i Transegar.